

OBRтни VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

»OBRтни VESTNIK«, SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO
OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE
CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEV. DIN 2.—,
// ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DO-
PISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISI SE NE VRAČAJO. //



»OBRтни VESTNIK« PRINASA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH
ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER
NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // URED-
NISTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠTEV. 4.
// PONATISI DOVOLJENI Z NAVEDBO VIRA. // TELEFON 35-23 //

XXI. LETNIK.

V LJUBLJANI, 15. JUNIJA 1938.

ŠTEV. 12.

Potreba reorganizacije strokovnega šolstva

K proslavi 50-letnega jubileja obstoja obrtnega šolstva v Ljubljani

Že mnogo smo razpravljali o potrebi reorganizacije strokovnega šolstva. Toda zadeva ne gre po pravi poti. Mi obrtniki ne smemo čakati na rešitev iz višjega mesta, temveč moramo skrbeti, da postavimo v življenje sposoben obrtni naraščaj, ki bo lahko prevzel nase težavne naloge. To zahteva naša moralna odgovornost. Zato ni nikoli dovolj izkušenj za vzgojo našega naraščaja. Ko se bo prihodnje dneve otvorila prva večja razstava rokodelskih vajenskih del na Srednji tehniški šoli v Ljubljani (če izvzamemo veliko vajensko razstavo, ki jo je priredila 1. 1934 ZOZ), uporabljamo priliko, da iznesemo nekaj opažanj iz naših vrst, kako naj bi se uredilo obrtno šolstvo.

Z dneva v dan se očitneje kažejo potrebe po boljši strokovni kvalifikaciji obrtništva. To je v današnjem času tem bolj potrebno, ker je postavljen obrtnik pred nove naloge, ki zahtevajo popolne strokovne kvalifikacije, poleg poznavanja gospodarskih razmer. Prvenstvena naloga take vzgoje leži na naših strokovnih šolah. Delavnica sama, ne more nuditi za življenjsko prakso dovolj. O tem smo vsi na jasnem, toda vemo pa tudi, da današnja šola v take obliki, kot jo danes nahajamo, ne nudi našemu obrtnemu naraščaju dovolj močne opore za življenje. Obrtnik mora biti ne samo dober delavec, temveč tudi duševno dorasel vsem sodobnim problemom, ki postajajo z dneva v dan bolj zamotani in so vzrok, da marsikdo propade, ker se ne zaveda dovolj važnega pomena enega ali drugega vprašanja. To so posledice še one dobe, ko sta za prosperiteto zadostovala pridnost in vztrajnost, brez drugega. Dandanes pa zahteva življenje celega človeka in kruh je postal nedosegljiv ideal.

Poleg vsega tega in morda ravno radi tega dvojnega poklica, ki smo ga prej navedli, obrtni-delavni poklic ni nič preveč priljubljen. Na življenjsko, reelno izobrazbo se v današnjem času, ko zahteva od človeka največ izkušenj, premalo ali pa sploh nič ne ozira. Današnje šole učencu preskrbijo samo neko porcijo teoretičnega znanja, ne da bi ga usposobile za pravilno gledanje na življenje.

V drugih državah imamo n. pr. priliko videti, da oblasti že v prvih osnovnih šolah navajajo deco k spoštovanju življenjskih poklicev. Najboljše naloge o gospodarskem pomenu obrti se nagradijo. Iz take šole prinese človek vsaj nek pojem o življenju delavnega človeka. Mar se imamo pravico potem čuditi, čemu reflektira večina absolventov naših strokovnih šol na sedež v pisarni. Gotovo da ne, kajti za to smo sami poskrbeli z napačno vzgojo. Šola nam ne sme biti samo namen, temveč potreba.

Zato je treba v tem pogledu nujne preorientacije. Država bi se najprej morala zavedati nujne važnosti obrtne izobrazbe, ter ga pospešiti z ustanovitvijo smotrenega šolskega pouka.

Pa se zaenkrat omejimo samo na obrtno šolstvo. Te šole so nekako skrupalno srednje šole z učnim načrtom, ki ne spada sem. Snov je preobširna ter se pravega strokovnega pouka izogiba. Vzrok je to, da je učni načrt izdelan brez sodelovanja obrtništva.

Predpogoj je, da mora vsaka strokovna šola delati za obrtništvo skupno. Nesmiselno je umetno ustvarjati

prepad med njima, kajti pouk mora samo izpopolnjevati ono kar ni dosegljivo v delavnici. Zato naj bi se na obrtnih šolah nastavilo predvsem učitelje iz vrst obrtništva. Torej ljudi-strokovnjake, ki imajo gotovo dobo strokovnega praktičnega življenja za seboj. Ni dovolj torej, da se n. pr. učitelj samo izobrazi v nekem tečaju in gre potem sam poučevati. Tudi se ne moremo ogrevati za način internega izobraževanja obrtnega naraščaja, na način kot so n. pr. v Nemčiji uvedene posebne strokovne šole za razne obrtne panoge. V tem slučaju, naj bi bili učitelji mojstri, ki bi imeli zopet direkten stik z vsakdanjim življenjem. Kajti če učitelj ni v stalnem kontaktu z reelnim življenjem, že izgubi iz vidika ono, kar je najvažnejše pri obrtnem pouku. Zato je naša zahteva, da tako širokopotezno zasnovanje obrtnega šolstva prevzame država ter preskrbi sredstva za vzdrževanje takih šol za razvoj obrtniške prosvete.

Drugo vprašanje je sestava učnega načrta. Tudi tega bodo lahko sestavili samo sposobni ljudje, ki jim je poznana zahteva obrtnega šolstva in kontinuiteta med obrtnim delom in šolo.

Nič manj važno ni vprašanje strokovne literature. Treba bo vztrajnega in resnega dela, da se ustvari domača terminologija. Podpreti je treba privatno inicijativo z izdajo cenenih knjig in drugih učnih pripomočkov.

Država naj bi poleg tega s primerno uredbo uredila osnivanje zadostnega števila strokovnih srednjih šol po vzgledu zapadnih držav. Financiranje teh šol mora prevzeti država v svoje roke. Za to izdane žrtve bi se prav kmalu bogato izplačale.

Kot čujemo, se poleg skromnega števila strokovnih šol misli nekatere še demontirati. To je nepopravljiva lah-

komiselnost, ker nihče ne pomisli na škodo, ki bo s tem nastala. Mi moramo naše dosedanje šole obdržati ter ustanoviti nove! Sredstva za to moramo najti kjerkoli. Zahtevamo, da se ustanove specialne državne šole za vse važnejše obrtniške panoge s praktičnimi laboratoriji, da nam ne bo treba hoditi v tujino.

Poleg tega naj se s primerno propagando poskrbi da se inteligenčni proletariat pritegne v obrt. Poleg klasične oblike srednjih šol, naj se ustanovi slično šolo s poukom, ki bi imel značaj gospodarske pridobitne šole. Nesmiselno je leto za letom fabricirati ca. 130.000 inteligenčnega proletarijata. Če pomislimo, da je kandidatov na strokovnih srednjih šolah okroglo 16.000, nam bo jasno, da je razmerje nezdravo. Dolžnost države je ustvariti obrtništvo ugodnejše življenjske pogoje, kajti v obrti je dovolj prostora in obširno delovno polje tudi za nove panoge narodnega gospodarstva. Na ta način bi se prav kmalu rešili brezposelnosti!

Kolike važnosti je baš zadostna predizobrazba obrtnega naraščaja, vidimo najbolj v tem, da je Bolgarija z zakonom odredila nižjo srednjo šolo kot predpogoj za vstop v obrt. In pri nas?

Na prisilnih združenjih in organizacijah leži dotlej vsa odgovornost za pravilno izbero obrtnega naraščaja. Treba bo vedno bolj gledati poleg ostalih sposobnosti pri sprejemu v pouk, tudi na spričevalo zadnje šole. Čim inteligentnejši bo obrtnik tem bolj samostojen bo v svojem delovanju. Nov čas zahteva ljudi drugačnega kova, cehovske idile so izginile in je tudi ne maramo več. Življenje je postalo reelnejše, tempo hitrejši...

Zato zahtevamo novega duha v naše šole in sodelovanje obrtništva!

Vedno glasneje prihaja klic našega obrtništva po finančno-gospodarski zaščiti

Poročilo zb. svet. g. Ambrožiča na taboru v Laškem.

Vedno bolj pereče postaja vprašanje finančne zaščite obrtniškega stanu. Ta zahteva zadolženega obrtništva je tem nujnejša posebno z ozirom na že izvedeno zaščito kmetijskega stanu. »Obrtni vestnik« je že poročal o prvih poskusih na merodajnih mestih kako uvesti zaščito, toda do danes še nismo mogli zabeležiti nobene konkretne rešitve. Ker bo prej ali slej tudi to vprašanje naše obrtne politike na dnevnem redu, priobčujemo spodnji zanimiv referat g. Ambrožiča.

Med tekočimi razpravami in predlogi je gotovo najvažnejše vprašanje, ki tare naš obrtniški stan, zadeva izboljšanja obrtnikovega položaja z uvedbo finančne zaščite. Predlog gospodarske zaščite obrtnika je sprejela že ena prvih letošnjih plenarnih sej ljubljanske zbornice, ne glede na to, da so bile zbornice v tem že pred leti na jasnem.

Moj predlog je vzbudil med obrtništvo mnogo zanimanja in povpraševanja, kar dokazuje da bi se morala ta zadeva že davno bolj resno razmotrivati.

Mnogo smo zagrešili s tem na našem malem obrtnem gospodarstvu, da nismo takoj zahtevali rešitev tega našega življenjskega vprašanja, kajti rešili bi marsikako ugledno in dobro obrtniško podjetje, ki je propadlo pod bremenom prezahtojenosti. Zato je ta naš apel tem bolj na mestu, da se vsaj sedaj ob

dvanajsti uri pristopi k takojšnjemu reševanju, kar se še rešiti da.

Vendar si dovoljujemo k temu dodati nekaj svojih pripomb. Gospodarska zaščita mora imeti svoje trdno jedro in zanesljiv načrt. Zato je to vprašanje tem večje važnosti in je potrebno, da imajo naši obrtniki, ki so na razdolžitvi zainteresirani, kakor tudi oni, ki bodo o tem odločali, jasno stališče pred očmi. Napačno izvedena zaščita bi namreč povzročila našemu celokupnemu

obrtnemu gospodarstvu več škode nego koristi. Večina naše domače obrtne produkcije je navezana na tekoči kredit; napačno izvedena zaščita pa bi prišla med obrtništvo nezaupanje, kar bi bilo v veliko škodo obrtniški celoti. To imamo priliko opaziti na posledicah kmetijske zaščite. Razen v nekaterih nujnih slučajih, naši kmetijski delavnosti z zaščito ni mnogo pomagano.

Mi zahtevamo torej zaščito onih obrtnih podjetij, ki so zdrava v svoji finančni osnovi, ki so radi nepredvidenih težko in investicij zašla v plačilne težave in ki bi s svojo plačilno nezmožnostjo ne oškodovale druge panoge našega gospodarstva. To je potrebno zato, da si naš mali obrtnik lahko ohrani še nadalje prepotrebni kredit, ki je hrbtnica vsakega šibkega podjetja.

Zahtevamo zaščito vseh onih naših podjetij, ki so še nadalje življenja zmožna, ki kljub težkim gospodarskim udarcem niso klonila in ki še danes vztrajajo na svojih mestih v upanju na boljše čase. To so pionirji naše obrtniške proizvodnje, njihovi lastniki pa nam morajo biti za svetel vzgled, kaj je veselje do dela in napredka.

Mnogo je takih slučajev, kjer bi bilo mogoče take zavedne obrtnike z malim odlogom plačil rešiti poloma tik pred katastrofo, upnike pa obvarovati škode in izgube.

Iz vsega tega torej lahko izvajamo, da nočemo polovičarske rešitve tega našega najvažnejšega vprašanja, kajti z ozirom na večjo občutljivost obrtnika v primeri s kmetovalcem, ki poseduje zemljo, bi se površna rešitev tega vprašanja še bolj maščevala.

Znižajte obrestno mero, dopustite odplačevanje dolga v malih obrokih do izboljšanja konjunktura ter ne tirajte takega obrtnika z vedno višjimi davčnimi obveznostmi v še večji obup. Sramota za našo dobo pa je, da morajo stari in ugledni obrtniki, ki so bili 60 let zvesto na svojem mestu ter ves čas delavni, danes po tuji krivici s svojo družino vred z beraško palico po svetu.

Povedali smo dovolj jasno svoje misli, brez vsake špekulacije, kot se običajno dandanes izvaja ter se želi en stan obremeniti na račun drugega. Vsi moramo živeti, posebno pa oni, ki so nam bili vse življenje za vzgled delavnosti in napredka.

Dolžnost obrtnih organizacij je, da ta važen in eksistenčen problem naše obrtniške proizvodnje popularizirajo med obrtništvo, da vsi brez razlike, oni, ki so na tem vprašanju zainteresirani ali ne, zahtevamo od merodajnih oblasti izvedbo zdrave gospodarske zaščite obrtnika. Oživite to vprašanje na svojih zborih ter naj vam služi kot trden člen pri naših ostalih zahtevah!

Vtisi obiskovalcev obrtne razstave v Berlinu

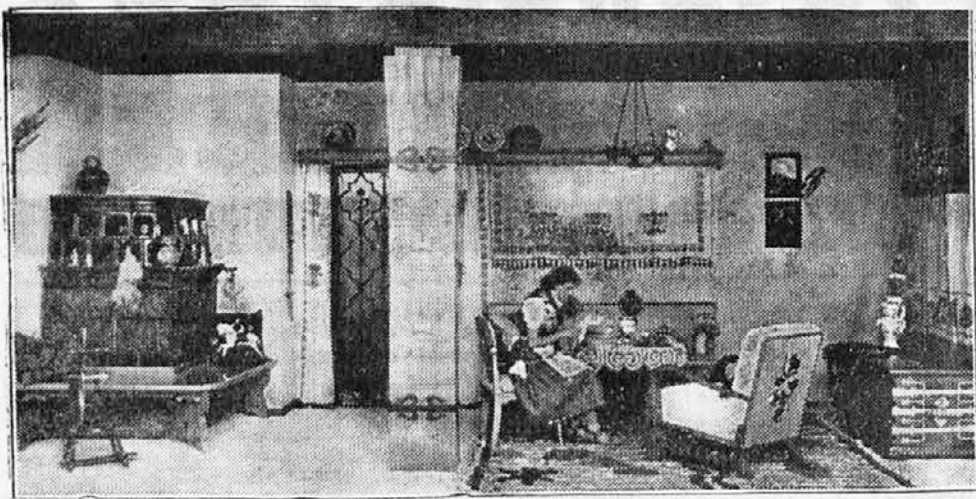
Vsi so vznemirjeni nad lepoto in umetniško kvaliteto naših obrtnih izdelkov, zato moramo biti ponosni na svoje delo

Kot smo že v naših prejšnjih izdajah poročali, je bila v nedeljo 28. maja otvorjena v Berlinu mednarodna obrtna razstava.

Razstave se je udeležilo mnogo članov Zveze, ki so nam poročali ob povratku o svojih vtisih.

»V splošnem bi si naše obrtništvo zamislilo tako razstavo, organizirano na individualen način. Toda razstava ima popolnoma drug namen, predočiti hoče namreč kulturni razvoj obrtnosti v posameznih državah na podlagi kolektivnega dela, kakor tudi pokazati ustvarjajočo in okrasno tehniko rokodelske spretnosti ter umetniškega ču-

stvanja. Tako smo imeli priliko v zaključenem paviljonu ogledati si sliko celokupnega obrtnega razvoja vsake posamezne države. Ta slika je bila izpopolnjena s tem, da so posamezne države poslane na razstavo obrtnike, ki so tam izvrševali svojo obrt kakor v svoji domači delavnici. Madžarski čevljar izvršuje škornje kot svojo madžarsko narodno obrt, po večini vse južne države prikazujejo svoje pletilce in pletilke, ki pletejo po starih primitivnih običajih svojo narodno blago. Med njimi je zastopana tudi Jugoslavija po obrtnikih iz južnega dela države, ki izdelujejo razne okraske ter drugo narodno robo.



V skupnem razstavnem paviljonu je bil Jugoslaviji dodeljen prav primeren prostor, na vidni točki, da ga ni mogoče prezreti. Tu imajo posamezne pokrajine vsaka zase okusno razstavljene svoje obrtne izdelke, ki v lepi harmoniji brez vsakih napisov predstavljajo obrt skupne Jugoslavije.

Do prav lepega izraza prihaja slovenska soba, v kateri so razstavljeni izdelki posameznih obrti, ki spadajo k sobni opremi. Izdelki so tako razdeljeni, da je udeleženi kolikor mogoče veliko strok, kar se je g. arh. Serajniku, ki si je to opremo zamislil, prav lepo posrečilo. V sobi sedi deklica v slovenski narodni noši ter po kranjskem običaju klekla naše domače čipke.

Mnenja sem, ko bi se predstavilo našemu obrtništvu razstavo v njeni pravi izvedbi, tedaj bi se pri našem obrtniku dobilo še marsikatero narodno delo, s katerim bi se povečal celotni efekt. Na vsak način pa je treba naši obrti priznati častno mesto, saj vsi številni obiskovalci, ki se ustavljajo pred slovenskim delom razstave, z navdušenjem hvalijo naše rokodelske izdelke.

Opisovati vso razstavo ni moj namen, ker bi me zavedlo predaleč, pripomnil bi le nekaj, kar je za naše obrtne prilike velikanskega pomena.

Govoril sem že v začetku priprav za to mednarodno obrtno razstavo z raznimi našimi obrtniki, toda vsak se je nekako zgrozil ob misli, da bi tudi sam sodeloval na tej razstavi, češ kaj naj počnem mi slovenski obrtniki v Berlinu. Toda s ponosom moram povdariti po vsem tem kar sem videl, da

bi lahko tudi mi šli s svojimi izdelki brez skrbi na vsako tako razstavo z zagotovljenim uspehom. In če obiskovalci od te razstave nič drugega ne bi odnesli, tedaj je zadostno to, da smo se lahko prepričali o veliki kvalitetni zmožnosti našega obrtnika. Spoznali smo, da se naš obrtnik neupravičeno podcenjuje, da se pa tudi sam postavlja v vrsto svetovnega obrtniškega udejstvovanja v mnogo preskromni luči. To pač izvira iz njegove pohlevne narave, deloma pa tudi zaradi ponižanja in obupa, ker vidi, da niti njegov lasten narod ne ceni njegovih izdelkov, kako naj šele tujina sprejme njegovo delo.

Majhen narod smo, to spoznavamo šele v tujini ter ne moremo nastopati tako bučno in bahavo kot drugi. Tudi ne znamo javnost dovolj uspešno opozoriti za svoje kvalitetne izdelke, s katerimi bi se lahko kosali na kakršnikoli pozornosti mednarodnih razstav.

Izhajajoč iz tega vidika, mora biti torej naloga in dolžnost našega časopisa, osobito obrtnega in pa vseh onih, ki gredo med obrtnike, da zanesajo med nje večjo samozavest, ga dvigajo iz dosedanje skromnosti in pohlevnosti ter ga bodrijo k borbeni samozvesti in zaslužnemu prikazovanju lastne strokovne sposobnosti. Na drugi strani pa ne smemo nehati od zahtev, da je sveta dolžnost vseh merodajnih činitelev, da se nudi našem obrtniku možnost udejstvovanja s svojimi izdelki v lastni domači državi ter da ne bo sam priča kako se podpira tuje izdelke, ki niso samo enaki našim, temveč po večini slabši. A...č.

Velik uspeh ljubljanskega velesejma

Letošnji 18. spomladanski sejem je bil pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II., katerega je na otvoritveni svečanosti zastopal gospod general Dušan Dodić. Zbrane mnogoštevilne častne goste je v markantnem nagovoru pozdravil predsednik ljubljanskega velesejma gosp. Fran Bonač, za razstavo »Cesta« pa predsednik ljubljanskega društva za ceste dir. gosp. dr. Vinko Vrhunec.

V zastopstvu ministra za trgovino in industrijo je velesejem otvoril minister dr. Krek.

Nato je dir. dr. Dular vodil goste po razstavnih paviljonih, kjer sta bili na letošnji razstavi posebno zanimivi razstava »Cesta«, o kateri poročamo na drugem mestu ter posebna razstava francoske književnosti, ki jo je priredila francoska republika. Pred tem paviljonom je goste pozdravil francoski konzul g. Remerand G.

Letošnji velesejem je bil med vsemi dosedanjimi najbolj pester ter je bil založen z najrazličnejšimi industrijskimi, obrtnimi in tehničnimi novostmi. Razstavljalec je bilo toliko, da kljub novemu provizoričnemu paviljonu ni bilo mogoče ustreči vsem razstavljalcem. Posebno mnogo je bilo letos razstavljenih najrazličnejših motorjev in strojev za obrtno obdelavo. Po paviljonih je vladala vse dni prava gneča. Leto za letom vzbuja s svojimi izdelki mnogo zanimanja izdelovatelj spominov in igrač, Drago Višnar iz Jesenic, pri katerem se ustavljajo zlasti tujci. Želeti bi bilo, da se na vseh tujskoprometnih točkah v svrhu propagande za naše motive nudi slično rokodelsko domače blago, pri čemer naši ljudje lahko precej zaslužijo.

Tudi druge obrtne panoge so bile uspešno zastopane ter je bilo precej dobrih kupčij. V paviljonu »K« je priredila Zveza gospodinjskega okusa aranžirano razstavo domače obrti.

Letošnji pomladni velesejem je obiskalo mnogo tujcev, posebno mnogo obiskovalcev iz drugih pokrajin, kajti ravno v tem času so bili v Ljubljani kar trije veliki državni kongresi, tako da je Ljubljana v teh dneh pritegnila pozornost vse države nase.

Da so seji bolj zanimivi so prirejene ob vsaki velesejmski prireditvi posebne strokovne razstave. Še v prav dobrem spominu so nam prejšnje razstave »Naš les«, »Novinarska razstava«, katerim se je letos z uspehom priključila razstava »Cesta«. Ob priliki prihodnjega jesenskega sejma se nam obeta razstava Umetne fotografije.

Mi smo na svoje velesejmske ustanove ponosni, želimo, da bi še bolj uspevali v korist naše domače proizvodnje.

Gospodarska zadruga ključavničarskih mojstrov na velesejmu

Na ljubljanskem velesejmu je prvič razstavila svoje izdelke tudi gospodarska zadruga ključavničarskih mojstrov r. z. z. o. z., ki se je bila postavila popolnoma na zadrugo podlago. V zadrugi so včlanjeni ključavničarji iz Ljubljane in okolice, ki streme za tem, da dvignejo kvaliteto izdelkov, jih šablionizirajo in izpopolnjujejo trg z izdelki, ki jih je sicer treba uvažati. Ti izdelki so poceni in tudi res dobre kakovosti. Razstava naših vrlih obrtnikov je našla precej razumevanja in je zadruga dobila še lepa naročila. Namen zadruga je tudi, da da obrtnikom stalno zaposlitev kadar ni konjunktura. Zadruga vzorno uspeva in pomeni nov korak v napredku in osamosvojitvi naših obrtnikov, karistila bo pa tudi nedvomno vsemu našemu trgu, saj smo morali dozdaj marsikatero izdelke drago plačevati in uvažati iz inozemstva.

TOVARIŠI — ZAHTEVAJTE POVSOD, KAMOR ZAHAJATE, SVOJ STANOVSKI LIST! — V TRGOVINAH, GOSTILNAH, KAVARNAH, BRIVNICAH IN DRUGOD MORA BITI GOSTOM-OBRTNIKOM NA RAZPOLAGO »OBRTNI VESTNIK«!

Dopisujte!

Skrb za naše ceste

Da bi dolgoletne obljube postale prav kmalu — betonske ceste

Žalostno stanje naših cest povzroča nam samim dosti nevolje, stroškov in sitnosti, tujce pa, ki bi radi prirodnih krasot naše zemlje radi prihajali k nam, pogled na naše ceste najbolj plaši. Zato ni čudno, če se že dolgo trudijo gospodarski in drugi krogi za odpravo te usodne napake. Saj je sodobna cesta tista žila, ki kaže življenjski ritem pokrajine. Čim lepše so ceste, tem hitreje se razvija promet.

Na letošnjem ljubljanskem sejmu je bila urejena res vzorna razstava »Cesta«, ki je pokazala ceste v vsem njihovem razvoju od neznatne steze pradednega človeka do najpopolnejše moderne avtomobilske ceste. Seveda so po večini vse naše dosedanje ceste podobne prej onim cestam iz srednjega veka, kot pa lepim modernim cestam naših sosednjih držav.

Vendar se je že leta 1934. tudi pri nas prešlo od razprav k dejanjem. Sicer bolj polagoma, toda z gotovim načrtom, se je pričelo organizirati delo za modernizacijo naših cest.

Največ zaslug so si pridobila društva za ceste, ki so imela 4. t. m. pod predsedstvom g. Milosavljevića svojo skupščino v ljubljanski zbornici za TOI. Ob tej priliki je bil sklican tudi kongres za ceste, ki je imel svoje zborovanje 5. t. m. v Trgovskem domu. Kongresu so prisostvovali predsednik vlade gosp. Stojadinović, ministra prometa ter zgradb, razni poslanci in predstavniki gospodarskih organizacij. Glavno poročilo je imel minister zgradb, ki je razvil ves program za bodoče izboljšanje naših cest ter je sporočil, da je vlada odobrila uredbo o državnem in banovinskih cestnih fondih. Iz tega fonda zasigurani dohodki bodo dovolili najetije novega posojila 2 milijard in pol dinarjev. Tekom nadaljnjih šestih let se bo dovršilo preostala dela na mednarodni progi Subotica—Niš, direktno zvezo Beograd — Zagreb — Ljubljana, zvezo Ljubljana—Planina, cesto Ljubljana—Celje—Maribor ter cesto Ljubljana—Sušak in dalje ob morju do albanske meje. Za nas so najvažnejša ta dela, izvršila pa se bodo še razne druge ceste izven naše banovine. Treba je tudi rešiti vprašanje hitrosti dela. V tem oziru je kr. vlada načelnega mnjenja, da se morajo ceste v državi delati z našimi sredstvi, našim materialom in našo delovno močjo.

Slovenija je prag naše države, zato se morajo vsa dela v Sloveniji najprej pospešiti!

Ker bodo pri teh delih zaposleni naši delovni ljudje, med njimi v veliki meri naše obrtništvu, je treba torej tudi iz socialnih vidikov akcijo za cestna dela čim bolj pospešiti. Vendar se tudi mi soglašamo posebno v eni točki resolucije, ki jo je sprejel kongres, namreč v tem, da bi se olajšalo sodelovanje podjetnikov pri cestnih delih z ublažitvijo določil zakona o državnem računovodstvu in v zvezi z administracijo državnih uradov.

Tudi pri nas je torej prišlo spoznanje, da nobena država ne izboljšuje ceste ker je bogata, temveč so postale bogate ravno z dobrimi cestami. Danes se lahko smatra slabe ceste za nedopustljiv luksuz, kajti v ekonomičnem oziru se trosijo brez haska in brez potrebe dragocene surovine za gorivo. Kako tudi majhne države z dobro organizacijo izboljšajo svoje cestno omrežje nam lahko služi Češka, ki je v tem pogledu še pred Italijo in Nemčijo. Ceste se ravnaajo po napredku, slogi in kulturi vsake države. Naše dosedanje ceste so najslabše na svetu!

Kongres čevljarjev

V Beogradu je prejšnji teden pričel zasedati v dvorani obrtne zbornice kongres čevljarjev. Udeležuje se ga okrog 200 delegatov iz vse države. Na kongresu razpravljajo o težavnem in ponekod obupnem položaju čevljarske obrti, ki se ne more boriti proti izdelavi gumijaste obutve, zlasti opank, ki so skoraj popolnoma izpodrinile čevljarske izdelke. V posebni spomenici, ki bo izročena predsedniku vlade in ministru trgovine, opozarja kongres na to, da je gumijasta obutev zdravju škodljiva, vrhu tega pa se na ta način ti vzema tisočim rodbin zaslužek, zaradi česar naj se uvoz izdelava in prodaja gumijaste obutve prepreči. Dalje je kongres razpravljal o ukrepih, ki bi bili nujno potrebni, da se popravi položaj čevljarskih obrtnikov.

Drobne vesti

× Borba proti alkoholiziranju našega prebivalstva je nujno potrebna. Pred kratkim je bil zaključen vsakoletni takozvani protialkoholni teden, ki ima namen odvračati ljudstvo od preobilnega uživanja alkohola. Vendar v tej borbi ne bomo prišli daleč, če ne bomo računali na spoznanje nas vseh, da je alkohol naš najhujši sovražnik. Nesreče, bolezni, posebno jetika med revnejšimi sloji, gospodarsko propadanje, vse to je posledica alkoholiziranja, ki dosega v Sloveniji nad 70% prebivalstva. Uživanje alkohola spremlja človeka od zibelke do groba kajti pije se radi veselja, radi žalosti, ob slovesnostih itd. Najhujše obsodbe pa je vredno, da se tudi mladino navaja k alkoholu, kar je posebno usodno v vinorodnih krajih. Radi narodno-gospodarske štednje, bi se morala propagirati večja poraba grozdja. Izdelovala naj bi se iz grozdja taka hrana, ki bi bila v gospodinjstvu celo leto uporabna. V splošnem naj bi se uvedlo pri delu za pobijanje alkoholizma več reda, kajti le s sistematično borbo proti temu našemu najhujšemu narodnemu sovražniku bomo odvrnili od sebe vse nesreče v zvezi s širjenjem alkoholiziranja.

× Letalska razstava v Beogradu, ki je bila pred kratkim otvorjena vzbuja pri vseh obiskovalcih mnogo zanimanja.

× Novo okrožno sodišče v Murski Soboti je pričelo poslovati ter spadajo pod njegovo področje okraji: M. Soboti, D. Lendava, Ljutomer in G. Radgona.

× Za novega komandanta dravske divizije je imenovan general g. Djordje S. Lučki iz Kragujevca.

× Na podlagi okrožnice fin. ministrstva se prepoveduje v občinah previsoko obremenjevanje domače proizvodnje, življenjskih potrebščin, tranzitnega blaga in monopolnih predmetov z raznimi občinskimi trošarinami.

× Delavsko in pok. zavarovanje stane naše gospodarstvo okoli 645 milj. din vendar koristi, ki jih imajo zavarovanci niso v pravem razmerju z velikimi stroški, zato se zahteva izboljšanje zdravljenja in bolniške nege.

× V vsako obrtniško delavnico naš stanovski list!

× Češkoslovaški narod je zadnje dni z največjim spoštovanjem in navdušenjem proslavil 54 letni rojstni dan svojega predsednika dr. Beneša. Tretje leto njegovega predsednikovanja teče in ves njegov narod se v polni meri zaveda, kaj pomeni ta veliki mož zanj in njegovo usodo. Žarišče in izhodišče slovanske ideologije je zlata Praga; njen veliki sin in prezident dr. Beneš naj nas vodi v novo dobo zmagoslavja slovanske misli.

× Na pobudo kmetijske zbornice je bila v Ljubljani širša anketa o raznih gospodarskih in socialnih vprašanjih našega kmetijstva. Posebno pozornost je vzbudil referat zborničnega tajnika g. dr. Plessa.

× Kdaj boš pridobil najmanj enega novega naročnika?

× V Sloveniji umre od 1000 prebivalcev 15 za jetiko. Zatrta je jetiko!

× Državna tehniška srednja šola v Ljubljani priredi v proslavo 50-letnice obstoja obrtnega šolstva v Ljubljani pod pokroviteljstvom ministra trgovine in industrije g. dr. Milana Vrbanića jubilejno šolsko razstavo. Otvoritev v petek, 17. junija 1938 ob 10. uri v šolskem poslopju Aškerčeva ul. 9. Razstavljajo Državna tehniška srednja šola, državna delovodska šola, državna moška obrtna šola, državna ženska obrtna šola ter banovinska šola za glasbila.

× Ministrstvo za notranje zadeve je s posebnim razpisom odobrilo izdajanje kolektivnih potnih listov za obiskovalce mednarodne obrtne razstave v Berlinu, ki se vrši do 10. julija t. l. Za udeležence s področja dravske banovine izdaja kolektivne potne liste uprava policije v Ljubljani. Potovanja s kolektivnim potnim listom se smejo udeležiti le osebe, ki so v državno političnem in nacionalnem pogledu neoporečne. Udeleženci, ki niso s področja uprave policije v Ljubljani, morajo prošnji za vpis v kolektivni potni list priložiti potrdilo pristojnega krajevnega policijskega oblasti, oziroma kjer takega ni, pristojnega sreskega načelstva, iz katerega bo razvidno, da ni pomislekov zoper dotično osebo, da se udeleži potovanja. Ta potrdila se izdajajo koleka prosto.

× Glasom zakona o zavarovanju delavcev in Pravilnika o podpornem skladu za starost in onemoglost morajo prijaviti oni delavci, ki žele prejeti podpore iz tega sklada, svoje prošnje do 1. julija t. l.

× V zadnjem času se je cena pšenice zvišala za 100%. Krivda leži na »Prizadu«, ki je dovolil izvoz našega pridelka. Sedaj se bavi gospodarsko fin. odbor min. sveta z nasvetom, da ukine uvozno carino pšenice iz inozemstva.

× Po statistiki OUZD v Ljubljani znaša konjunktorni napredek delavske zaposlenosti v aprilu za 7.28%. Višja zaposlenost se kaže v lesni, stavbni in tekstilni ind., pri obdelovanju lesa itd. Sezonski padec izkazujeta gozdna industrija in trgovina.

× Ob priliki 10. vsesokolskega zleta v Pragi bo postavljen poseben jugoslovanski paviljon.

× Še vedno je aktualna za čevljarje izdelke letna številka »Čevljarje revije«. Zato pozivamo čevljarje, da jo naroče pri Obrtniškem društvu v Ljubljani, Sv. Petra c. 4. Cena 30 dinarjev.

× Obrtniki! Ne pozabite naročiti zelo aktualno knjigo »Umetnostna obrt«, ki jo je izdalo Obrtniško društvo v Ljubljani (Sv. Petra c. 4). Knjiga je potrebna vsem strokam. Pogrešati je ne bi smeli posebno oni obrtniki, ki so mnogo zaposleni in nimajo niti časa niti prilike, da bi se bavili z obsežnejšo strokovno literaturo. Cena knjige je 70 dinarjev s poštnino vred. Plačuje se lahko tudi v obrokih. Pisec knjige je poznani naš strokovni pisatelj g. Karlovšek, ki je izdal že dve zelo upoštevani knjigi o slovenskem ornamentu, kateri tudi priporočamo, da si jih naši naročniki nabavijo.

× V Franciji je bila ustanovljena 65. obrtna zbornica.

× Izdatki za preživljanje so se od decembra 1936 do decembra 1937 povišali sledeče: Nemčija + 0,4%, Anglija + 5,9%, Francija + 22,0%, Holandija + 4,5%, Japonska 14,1%, Norveška 8,9%, Švedska + 4,4%, Avstrija — 4,4%, Švica + 4,4%, Madžarska + 2,1%, USA + 2,1%.

× Letni beograjski semenj se še ni mogel tako obnesti kot so pričakovali, vendar dobiva vedno bolj značaj mednarodnega semnja.

× Bat'a namerava zgraditi tovarno usnja v občini Dalj, kjer se vrše pogajanja med tamkajšnjo pravoslavno cerkveno občino radi odkupa večje površine zemljišča.

Gospodarske vesti

Tedenski tržni pregled

Goved. Debeli voli se trgujejo po 4.50—5.90, poldebeli po 3.50—4.50, bikli za klanje po 3.50—5. klavne krave po 3.50—4.75, krave za klobasanje po 2.50—3.50, teleta po 5.50—7 din. **Mesne cene:** volovsko I. 10—12, telečje I. 10—14, II. 8—10, svinjsko sveže meso 10—14 din. (Maribor).

Svinje. Kg. žive teže 6.50—7.75, mrtve teže pa od 8.50—11.25 din. (Maribor).

Surove kože. Goveje po 8, telečje po 10, svinjske po 5 din za kg.

Vrednost denarja. Po devizah prejšnjega tedna s prišteto premijo: 1 nemška marka 17.57—17.71, 1 ang. funt 216.16—218.21, 1 ameriški dolar 43.46—43.82 din. — 100 fr. frankov za 121.14, 100 čeških kron za 151.93, 100 it. lir za 229.55 din.

Sejmi. 16. junija: v Šmihelu-Stopičah, Begunjah pri Logatcu, Turnišču, Dol. Lendavi, Prosenjakovcih, 17. jun.: v Mariboru, pri Sv. Vidu Grobelno, 18. jun.: v Poljčanah, Brežicah, Celju, Trbovljah, Dokležovju. 20. junija: v Novi cerkvi, Vinici pri Črnomlju, št. Vidu pri Blokah, v Dobrovniku. 21. junija: v Koračicah, Šmarju pri Jelšah, Marenbergu, Moravčah, Vel. Loki, Vel. Laščah, Gor. Lendavi, Ptuj. 22. junija: Sevnici ob Savi, Šostanju, Sv. Juriju pri Celju, Ljubljani, 23. junija: v Zidanem mostu. 24. junija: v Guštanju, Laškem, Ljubnem, Razkrižju, Slov. Konjicah, Podsveti, Sv. Lenartu v Slov. goricah, Drnovem, Mirni, Ribnici, Rovtjah pri Logatcu, Škofji Loki, Višnji gori, Sv. Juriju pod Kumom. 25. junija: v Mokronogu. 27. junija: v Središču ob Dravi, v Radečah pri Zid. mostu. 28. junija: v Mariboru, Šmartnem pri Litiji, v Javorju, Metliki. 30. junija: v Mali gori pri Kočevju, Mirni peči, Mozlju, Rakeku, Zagorju ob Savi, v Gornji Radgoni. 2. julija: v Križevcu. 4. julija: v Rajhenburgu, Ormožu, Zireh, Novem mestu, Murski Soboti. 5. julija: v Ptuj. Vsak torek: v Ormožu, Dol. Lendavi, Vsako sredo: v Celju, Ptuj, Trbovljah. Vsak četrtek: v Turnišču. Vsak petek: v Mariboru. Vsako soboto: v Brežicah, Celju, Trbovljah.

Licitacije: 11. jul. pri Vojnotehn. zavodu v Zemunu lic. za nabavo razne bolniške opreme. — 22. jun. inž. odd. v ljubljanski diviziji za popravilo skladišča. — 23. popravilo vod. inst. vojne bolnice v Mariboru. — 24. naprava elektr. inst. v vojašnici »Vojvode Mišića« v Mariboru.

Dobave: do 22. jun. razne barve, olj, terpentina in čopičev. Pomorski komandi v Šibeniku.

Frizerska moda 1938

Dišeči, mehko frizirani kodri obrobajo v dvignjeni črti obraz. Iz nastavka dvignjeni kodri se prilagajo tesno in strmo ob obrazu; ker morajo daljši lasje še prevladovati tekom pomladi in poletja, se kodri na tilniku lahko frizirajo dvignjeno. Robovi so ozki in tvorijo prehod k zadnjemu delu glave, ki jo krijejo dvignjeni kodri. Bolj kot kedaj koli mora biti frizura dobro razredčena in oblikovana. Na prednji strani glave, lasje ne smejo biti predolgi. Trajen val za koder mora biti mehak in naraven. Dobro negovani lasje morajo imeti svoj viden izraz v sijaju in barvi. Najefektnjša barva je svetlo-plava. Pri temnejših laseh je treba ravnotako upoštevati povdarek tona in nego. Dobra frizura zahteva poleg tega tudi skrbno nego kože in lica, kar je dandanes nekaka kulturna potreba vsake negovane žene.

D o p i s i



V zadnji številki smo poročali, da je praznoval ugledni mojster iz Brežic, frizer g. Holy šestdesetletno rojstvo. Danes prinašamo sliko moža, ki je kljub svojim dosedanjim naporom še vedno razgiban in poln načrtov za napredek svoje obrti in za korist svoje domovine, kateri je ves vdan

KOČEVJE. Občni zbor obrtniškega društva v Kočevju je bil dne 27. januarja t. l. v dvorani hotela »Trst«. Predsednik g. Pavliček je otvoril zborovanje in pozdravil s toplimi besedami veliko število navzočih zborovalcev in zborovalk. Prečitan je bil zapisnik zadnjega občnega zbora. Iz predsednikovega poročila o delovanju društva v preteklem letu posnemamo sledeče: društvo je v preteklem letu sklicalo šestanek članstva, na katerem je predsednik poročal o zvezi z občnim zborom v Ljutomeru in šest odborovih sej. Eno sejo je društvo imelo skupno z društvom hišnih posestnikov. Na vseh, posebno pa na zadnji seji se je razpravljalo o težkem položaju, v katerem se nahaja obrtništvo ter splošno tudi hišni posestniki in ostali davkoplačevalci mesta Kočevja. Društvo je bilo vse leto v najpristranejših stikih z zvezo obrtnih društev kakor tudi z ostalimi društvi v banovini. Društvo je bilo zastopano na odborovih sejah zveze v Ljubljani in Celju ter na občnem zboru v Ljutomeru. Nadalje je predsednik g. Pavliček povdarjal kako potreben je med odborom in članstvom pristranejši kontakt. Člani naj bi ne prepuščali vso skrb samo odboru, ki brez moralne podpore članstva ne more tako uspešno delati, kot bi želel. Predsednik je skrbel, da so prišli do direktnega sodelovanja pri društvu in zvezi mlajši obrtniki, ki so na ta način dobili vpogled v vzgledno delovanje odbora zveze v Ljubljani. Ob koncu svojega poročila je g. predsednik izrazil upanje, da bo novi odbor užival živahnostno podporo v članstvu in s tem še bolj uspešno deloval. Blagajnik tov. g. Jos. Klun poroča o denarnem stanju. V imenu nadzornega odbora izjavlja g. Rudolf Jonke, da so vse knjige najdene v redu. Pri volitvah je izjavil dosedanjí predsednik g. Josip Pavliček, da ne more prevzeti nove funkcije v sedanjem odboru. V odbor je predlagal nato g. B. Scherzer sledeče tov.: gg. Wolf Ferdinanda, za predsednika, Jurija Milleja, Jože Kluna, Jože Kresseja, Bogumila Scherzerja in Konrada Roma. Za namestnika pa Antona Zurla, Henrika Rutreja in Vilka Stonitscha; za nadzornike pa Jonkeja, Moditza in Petascheja. — Po volitvah je predsednik g. Pavliček predaval o novem zakonu delavskega zavarovanja za starost in je na koncu svojega izvajanja predlagal resolucijo, ki jo prinašamo na drugem mestu. K debati so se priglasiili mnogi člani, ki so odločno in samozavestno predložili svoje želje in nasvete. Upamo, da bo novi odbor izpolnil častno svojo nalogo v novi poslovni dobi in da njegovi uspehi ne bodo zastajali za onimi, ki jih je dosegel sedanjí odbor.

ŠOSTANJ. Obrtno društvo v Šostanju je priredilo svoj letni občni zbor v nedeljo 22. maja. Številno članstvo društva se je zbralo v hotelu Jugoslavija, ko je ob 10. uri otvoril predsednik tov. Kralj zelo uspešno zborovanje. V svojem poroč. je poudarjal zasluge pokojnega Jakoba Volka, katerega se zopet spominjamo v zvezi s tridesetletnico društva, ki jo je preteklo leto doživelo. Njen ustanovitelj je bil Jakob Volk, ki je položil temelje društva 20. maja 1907. Poročilo tov. blagajnika g. Toter Antona je bilo soglasno sprejeto. Nato je referiral zastopnik Zveze tov. g. Iglič, ki je razmotril vsa aktualna obrtno-gospodarska vprašanja. Zbor je sprejel soglasno sklep, da se pošlje častnemu predsedniku Zveze g. Zadravcu čestitke v imenu društva za njegovo 40-letno udejstvovanje v obrtnih vrstah. Zbor je dalje zahteval, da se takoj uvede starostno zavarovanje in da se reši vprašanje obrtnikove gospodarske zaščite. Istotako naj se sprejme zakon o šušmarstvu v zaščito legalne obrti, v smislu novih skupnih predlogov.

Naročniki! Pozor

Premijo v znesku dinarjev 5000 prejme samo oni naš naročnik, ki ni v zaostanku s prejšnjim plačilom in ki je na zadnji strani položnice izpolnil svoje osebne podatke. Če je na Obrtni vestnik naročeno kako združenje, društvo ali kaka slična ustanova, tedaj je zavarovan oni, čigar podatki so navedeni na zadnji strani položnice.

× Združenje krojačev v Kranju je imelo občni zbor ter je bil ob tej priliki izvoljen za častnega člana g. Hafner Janko st., bivši dolgoletni predsednik. Združenje vodi sedaj začasno g. Šinkovec.

× Združenje rokodelskih obrti v Trzinu priredi izlet v Gorico, Benetke in Trst v dneh 14. in 15. avgusta.

× Spoštovani prijatelj! Vedeti bi morali, da se »Obrtni vestnik« vzdržuje in dela samo s pomočjo svojih naročnikov. Z ozirom na to tudi Vas prosimo, da nam po naši čekovni položnici, ki ste jo prejeli z zadnjim opominom pošljete dolžno naročnino. Če pa ste to že storili tedaj opozorite tudi druge obrtnike, da se naroče na »Obrtni vestnik« in da v redu poravnajo naročnino.

Potrebna ugotovitve

Pod tem naslovom se Nova Pravda hudeje na delodajalce, češ da delavec plačuje polovico prispevkov za socialno zavarovanje, delodajalec pa polovico in da imata zato oba paritetno zastopstvo v upravi socialnih zavodov. Končno zaključuje, da deljansko delodajalec ne prispeva ničesar, ker je ta prispevek že vključil v ceni za predmet, ki je prodan ali vnovčen. Nesmiselno se nam zdi tako govorjenje in dopisnik sam gotovo še ni imel prilike, da obišče našega malega obrtnika in na lastne oči vidi kaj se pravi plačevati polovico za starostno zavarovanje in pa za bolniško zavarovanje, neugodno zavarovanje itd., torej v tak namen, od česar on sam za svoje življenje nima nobene koristi, pač pa delavec. Pri vsej skrbi, ki jo posveča naš mali podjetnik-obrtnik za svojega delavca doslej ni utegnil niti na sebe misliti in bi bil zato onemu, ki bi hotel danes temu malemu gospodarju tudi malo pomagati zelo hvaležen. Zato je tako in slično neodgovorno poročanje samo posledica nepoznavanja prilik ali pa namerno podpihovanje.

Književni pregled

Knez, Acilen in kisik v kovinarstvu
Cena vezani knjigi 135 din. Dobi se v vseh knjigarnah.

Špecialist za autogeno varenje gosp. inž. Leo Knez je izdal v samozaložbi delo, ki obravnava pod gornjim naslovom dosedanjí razvoj autogenega varjenja in rezanja kovin.

Tako je naša domača strokovna literatura dobila knjigo, katero že dolgo pogrešamo. Kot kemik in dolgoletni vodja varilnih tečajev širom naše domovine je avtor čutil dolžnost, da nas povede v to panogo kovinarstva, čigar pomen raste od dne do dne. Nudila se mu je ponovno prilika, da izpopolni svoje bogato znanje pri nas in v tujini, kjer se je seznanil s poslednjimi izsledki varilne tehnike.

Obsežna snov je podana pregledno in zgledno preprosto, zato je tudi strokovno manj naobraženim dostopna. Tu najde vse potrebne varilec obrtnik, kateremu je knjiga v prvi vrsti namenjena, pa tudi inženjer strojne in gradbene stroke, kakor tudi tehnični naraščaj bo s pridom segel po knjigi.

Bogata vsebina knjige obravnava tehniko autogenega varjenja, rezanja, lotanja in kovaškega oblikovanja raznih kovin. Seznanimo se s potrebnimi surovinami, pripravami in aparati, kakor tudi z nevarnostmi varilne tehnike. Posebno poglavje pojasni kalkulacijo stroškov in preizkušnjo izvršenega dela.

Veliko truda in požrtvovalnosti je treba, da izide tako dobro in obsežno delo, zato se oddolžimo avtorju in se gajmo pridno po njej. Manjkati ne sme na naših strokovnih šolah, niti v naših priročnih knjižnicah.

Zbirko praktičnih strokovnih knjig
za vse vrste obrtnih delavnic je izdala založba Springer v Berlinu. Vsem obrtnikom, ki razumejo nemški, priporočamo, da si te knjige nabavijo preko našega uredništva, ker se dobe v slučaju večjega števila naročil mnogo ceneje. Seznam knjig je na razpolago v našem uredništvu.

Devizni predpisi Jugoslavije v sestavi g. svetnika dr. R. Fuksa so izšli. Knjiga je priporočljiva vsem onim, ki imajo posla z deviznimi predpisi, z izvozom in uvozom blaga ter valutnimi manipulacijami. Cena prednaročbe je 150 dinarjev (pozneje bo knjiga stala 250 din). Vabimo torej, da se interese čimprej naročijo na knjigo pri »Tipografiji«, Zagreb, ček. rač. 33.239.

Razne nevšečnosti Vas lahko zadenejo, če Vam niso znane odredbe in §§, ki se baš nad obrtnikom tako neizprosno izvajajo. Zato vas pozivamo, da zahtevate od našega lista pojasnila v vseh zadevah, tičočih se vaše obrti. Za odgovor priložite znamko!

Poravnajte naročnino, ako želite prejeti zavarovalnino!

Vestnik obrtne mladine

Dopis bodočega mojstra.

Nahajamo se v času, ko je obrt izgubila vsako pošteno veljavo. Krivda je očitna radi nezadostnega lastnega razumevanja za potrebe obrtnega poklica ter radi razcepljenosti in strankarske nestrpnosti. Zato trpimo vsi, tako mojster kakor tudi pomočnik in vajenec.

S posebnim ozirom na razmerje, ki vlada med mojstrom in pomočnikom, želim spregovoriti par besedi; ker želimo ustvariti med seboj v bodoče znosnejše razmere, bom prišel kar z besedo na dan.

Ne samo mojster tudi pomočnik bi si rad opomogel iz današnjih težkih časov. Že takoj v početku moram iskreno priznati, da v splošnem tudi pomočnik ne želi tega izvesti v škodo svojega mojstra. Tak pomočnik bi ne bil pravi pomočnik mojstra, ki želi svojemu osobju dobro in prav gotovo boljše usode, kot jo uživajo dandanes oni sami. Do tega prepričanja sem prišel tekom let, kljub svoji mladosti, iz lastnihkušenj. Zato bo prav, da mojster svojemu vajencu in pomočniku očetovsko razloži težave in bridkosti obrtnega stanu, da se bodo pomočniki, kot bodoči mojstri znali na nje pripraviti ter na ta način vzljubili svoj poklic.

Zato se obračam tudi do svojih tovarišev z iskreno prošnjo, da uvidijo današnje težke gospodarske prilike mojstra obrtnika, ter z roko v roki delajo na izboljšanju njegove delavnice. Nesocialno bi bilo, ko bi mojstru delali razne neprilike, bodisi iz osebne ali politične mrznje. Vsak naj se zaveda, da bo tudi on enkrat v istem položaju, zato naj ima vedno pred očmi, da se mora izobraževati in skrbeti samo za svoj bodoči rokodelski poklic.

Na mojstre pa se obračam s prošnjo, da nam zaupajo, kajti le zaupanje rodi zaupanje. Naše delo naj bo složno: vsi za enega, eden za vse. Obrtniki naj svoje pomočnike povabijo v svojo sredo, v obrtne organizacije, ter naj jim omogočajo združevati se v lastne mladinske odseke, ki bodo prvoborniki za obrtne pravice. Oni bodo šele deležni sadov, nesebičnega in požrtvovalnega truda, pri čemer so izkravale generacije prejšnjih obrtnih organizatorjev. Mi moramo in hočemo po njihovi poti, da že v mladosti spoznamo svoje naloge. Mi, ki smo sedaj izven dnevnega prerivanja, svobodneje spoznavamo, kaj nam lahko nudi močna organizacija in neopredeljeno narodno prepričanje. Mi se najbolje zavedamo, da smo poklicani, da ustvarjamo in gradimo na obnovi naše mlade in gospodarsko močne Jugoslavije.

Ljubljana — kongresno mesto

Med velesejmskimi dnevi je vladala v Ljubljani prav vele mestna živahnost, ki so ji vtisnili svoj značaj posebno številni državni kongresi in druge manifestacije.

Posebno pozornost so pritegnili nase trije kongresi: kongres društva za ceste, slaščičarski in trgovski kongres.

O kongresu, ki je prinesel naši državi zelo važnih in pomembnih rezultatov v bodoči orientaciji našega cestnega problema poročamo na drugem mestu.

V začetku preteklega tedna je pričel v zborniških prostorih zasedati 1. državni slaščičarski in medicarski kongres. Kongresa so se udeležili delegati iz vse države, ki so složno razpravljali o raznih perečih vprašanjih svoje stanovske eksistence. Najhujši problem slaščičarske stroke je poseganje tujih stanov v njihov delokrog. Posebno škodo prizadevajo slaščičarski stroki razni bifeji in gostilne z izdelovanjem domačega peciva in slaščic ter sladoleda. Nekatere zahteve so bile sicer že ugodene, toda slaščičarska obrt še vedno ni tako zaščiten, kot ji njene pravice tolači obrtni zakon. Zato se v svoji posebni resoluciji, ki jo je kongres soglasno sprejel, zavzemajo za to, da se upoštevajo njihovi predlogi pri novelizaciji obrtnega zakona. Kongres je vodil predsednik beograjskega združenja slaščičarjev.

Najvažnejši dogodek velesejmskih dni pa je bila prireditve III. vsedrjav-

nega trgovskega kongresa, kateri je na pobudo predsednika centralnega predstavništva g. N. Savića bil sklican v Ljubljani.

Obrtništvo složno in edinstveno akcijo zavednega jugoslovenskega trgovstva spremlja s simpatijami. Obrtniki se zavedajo, da so tudi trgovskemu stanu na poti skoro enake prilike, ki ovirajo normalen razvoj zdrave trgovine. Pokret složenega trgovskega stanu je tembolj upoštevanja vreden, ker se njihovi problemi rešujejo v najlepši edinstveni harmoniji in v okvirju najidealnejše stanovske organizacije, ki si jo moremo zamisliti. Njihovo predstavništvo, ki so si ga ustvarili v samozavesti svojega ugleda, je vzor in ideal, ki poziva da se tudi obrtništvo zave svoje konzervativnosti ter izstopi iz okvira vsakdanjosti in malenkostnih osebnih ambicij k skupnemu reševanju svojih problemov.

Letošnji trgovski kongres je posebno povzdignil obisk večje deputacije bol-

garskih trgovcev. Slovanska Ljubljana jih je sprejela nad vse prisrčno s pravo manifestacijo neomajne slovanske složenosti in medsebojnega zaupanja.

Ne dopušča nam prostor, da bi se predolgo mudili pri stvari, želimo samo še opozoriti, da so bile na številnih razpravah kongresa težnje trgovstva zelo izčrpno obravnavane. Z zadoščenjem moramo ugotoviti, da se v bistvu zahteve trgovstva ne razlikujejo od zahtev obrtništva. Tudi trgovci imajo iste škodljive pojave, ki prizadevajo tudi naši obrti najhujšo škodo in oviro zdravega razvoja. Kakor je predsednik njihovega predstavništva pravilno poudarjal, nam morajo biti interesi ostalih stanov in države pred interesi našega lastnega stanu. Opirajoč se na to, pričakujemo da bo trgovstvo v bodoče lojalno sodelovalo z obrtništvom in naše predloge v pogledu znosnejšega in prisrčnejšega sožitja, uvidevno in vestno izpolnjevalo.

Pavšalizacija podeželskega obrtnika izgublja svoj namen

Prejeli smo naslednji dopis iz vrst našega obrtništva, v istem smislu smo čitali poročila tudi v drugih listih. Članek naj bi služil merodajnim činiteljem v opomin.

Davčni zakon je že nekaj let sem dovoljeval podeželskemu malemu obrtniku pavšalizacijo. Leta 1937. pa so to pravico avtomatično izgubili mali mizar z enim strojem, mali podeželski žagar, ključavničar, izdelovalec cement, izdelkov, pletilci itd. Izvršen je bil po službenih organih davčne uprave popis obrtnikovih naprav, nakar je sledila takoj ocena davčne uprave. Po edini obrtniki, ki so bili dosedaj pavšalizirani, so bili na ta način obdavčeni tudi s 6.000 in več dinarji pridobnine. Kako naj tak obrtnik plača temu odgovarjajoči davek, ko pa je že doslej le s težavo plačeval znatno nižji pavšal.

Na spomlad so davčni zavezanci prejeli od davčne uprave nove pozive, kar je popolnoma upravičeno povzročilo med njimi hudo razburjenje. Mizar si je pred leti s trdo prisluženim denarjem nabavil stroj, misleč, da mu bo s tem olajšano trpljenje, žagar je le s težavo popravil svojo od hudournika pokvarjeno žago. To je dalo našim davčnim oblastem priliko, da je dotične davčne zavezance obremenilo z višjimi davčnimi obvezami. Toda obrtnik si je izboljšal svoje naprave z namenom, da bi se lahko kosal z industrijo, ki mu hoče odvzeti zadnji kos trdega kruha ter da bi si lažje ohranil minimalno eksistenco. Zato se obrtništvo po pravici pritožuje nad takim postopanjem in nerazumevanjem davčnih uprav. Indirektno se iz tega rodi nezaupanje do lastnega zastopstva v davčnem odboru, kajti vsa krivda se pripisuje edino njemu.

Toda vse naše prizadevanje je zaman! Preko predpisov finančnega ministrstva se ne more iti, položaj davčnega odbora pa se še poslabša, kajti mali obrtnik ni v stanju vkalkulirati pravočasno razne zvišane poslovne davke in obremenitve, ki se itak tako

naglo zvišujejo, da jih tudi naročnik, ne more prevzeti.

V zagovor obrtnika, posebno podeželskih žagarjev, mlinarjev itd. moramo navesti, da ni njegova krivda ako obremenjuje kmeta pri svojih naročilih, kajti tudi obrtnik sam se s težavo preživlja z delom svojih rok.

Z ozirom na to bi bilo treba nujno spreminiti stališče davčnih oblasti tako, da bi finančni zakon ščitil malega podeželskega obrtnika z realno pavšalizacijo njegovih davkov, na podlagi eksistenčnega minimuma, kar se je hotelo z ozirom na njegovo uvedbo tudi izrazito koristiti, ne pa da služi samo kot past, v katero se vlovi količkaj naprednejši rokodelc.

Upoštevati pa je treba tudi sedanjí skrajno nizki življenjski standard malega obrtnika, njegov minimalen zaslužek ter vedno višje davke, ki samo povečujejo zaostala davčna bremena iz prejšnjih let.

Sedaj, ko se prebujajo novo življenje v naravi in bi moralo biti to v izpodbudo naprednejšemu obrtništvu delu, obrtnik s strahom pričakuje prihodnje mesece, ko bodo oblasti zahtevale od njega nemogoča plačila. Njegova edina želja bi bila, da se teh bremen reši. Toda kako?

Obrtnik je potreben organizacije, ki bi mu svetovala v gospodarskih zadevah in ga gospodarsko ščitila ter zastopala pred oblastmi. Toda kako, ko pa se danes ravno obrtništvo umetno razdružuje, samo da se ga omamlja z obljubami in se mu odvzema še ono upanje na uspeh, ki bi si ga zagotovil

lahko z lastnimi rokami.

Zato velja zopet naš poziv vsemu zavednemu obrtništvu, da se v skrajni sili zave svojih najosnovnejših stanovskih dolžnosti ter pristopi skupno s svojimi prijatelji k sodelovanju pri neodvisni gospodarski organizaciji. Tega se mora vsak obrtnik zavedati, kajti le v neprekinjeni borbi z ramo ob rami s svojimi tovariši si bomo priborili to, kar nam gre po naših pravicah!

Znak stanovske samozavesti

je, da naročniki svojega stanovskega glasila sodelujejo in dopisujejo v listu. Zelo neugodna ugotovitev je, da mnogi naši obrtniki svojega lista niti ne prelistajo, ko ga dobivajo skoro zastoj na dom. To sodimo po tem, ker se mnogi obrtniki ne zanimajo za razne važne obrtniške akcije, o katerih poroča naš list. To meče predvsem najslabšo luč na obrtnike same, ki se često izgovarjajo, da nimajo časa in slično, s čemer pa samo pokažejo kako daleč so od svoje organizacije in njenega dela. To nam pa na drugi strani prikazuje težavne prilike, v katerih se nahaja naša obrt in njeni pripadniki. Če njegovi člani nimajo niti toliko stanovske zavesti, da bi prečitali svoj stanovski list, kako naj se potem pričakuje njihovo sodelovanje pri drugih organizacijskih akcijah in kako naj se znajdejo v aktivnih vrstah svojih tovarišev v borbi za svoje lastne stanovske in poklicne interese in pravice.

Vprašajte vsakega delavca, kaj mu daje smernice za življenje in delo. On stalno sledi poročilom v svojem dnevniku, če je zaposlen ali ne. Delavca boste našli prej brez kruha v žepu nego brez lastnega glasila. Delavec poseđa tudi svoje društvene prostore, sodeluje pri društvenem delu, če tudi ni član uprave. Vprašajmo se sedaj, ali je samostojnemu obrtniku manj potrebna pomoč in nasvet lastne organizacije in glasila. Ravno tako če ne še bolj. Končajmo enkrat za vselej s takšno mentaliteto. Ne ustvarjajmo s svojo indolenco še obupnejše razmere, nego jih sedaj preživljamo. Dovolj imamo drugih sovražnikov v in izven lastnih vrst, ni potrebno da se bi naše moči tratile še s tem, da bi bilo treba buditi iz mrtvila še take, od katerih bi pričakovali več zanimanja. Mislimo, da takih ni med nami, zato pa je naša dolžnost, da svoje indolentne tovariše v bodoče opozarjamo na njihove dolžnosti ter da jih uvajamo k aktivnemu sodelovanju!

Kovače in kolarje

opozarjamo na čl. 18. o zaščiti javnih cest, ki določa, da se po 1. aprilu 1939. morejo uporabljati v vsakdanjem prometu samo sledeče mere za platišča vozov: tovorni vozovi ne smejo imeti manjšo širino platišča nego a) pri vozovih s 4 kolesi z brutto težo do 1200 kg — 6 cm; do 2000 kg — 8 cm; do 3500 kg — 11 cm; preko 3500 kg pa 16 cm. b) Vozovi z dvema kolesoma z brutto težo do 750 kg 6 cm; preko 750 kg 11 cm. Železna rebra morajo biti popolnoma ravna, brez vsakega okovja, lahko imajo samo ravno glavo, ki sme presegati rob površine za največ 4—5 mm.

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kreditu zmožnim osebam in tvrdkam

Lastna denarna sredstva so znašala 31. decembra 1936 din 2.909.574.60, varnostni zaklad din 1.297.691.60, rezervni zaklad din 1.138.756.31.

ZA VESEL DELOPUST

Političen klepar

SESTI PRIZOR

Urban: Kaj ni nekdo potrkal? (Gre po prstih k vratom, se vrne in sede. Nato se zjoka in si briše solze z akti. Skoči pokonci in besni). Cel sveženj aktov od upravnika! Klobučarjeva pravda! Upor mornarjev! Tuji vladar! Magistratov opomin! Grožnje!... Kaj res ni nobene vrvi? Tu za pečjo mora biti, kakor vem. (Vzame vrv in naredi zanko). Prorokovano mi je bilo, da me bo politično znanje povisalo. To se bo tudi kmalu izpolnilo, če se vrv ne utrga. Srčno rad bi želel, da bi visel z mano avtor »Prebrisane strankarje«. (Raztrga knjigo.) Naj mi bo to v tolažbo pred smrtjo.

SEDMI PRIZOR

Anton: Kaj za vruga pa počenjate? Urban: Ne maram nič več počenjati, zato se bom obesil. Veselilo me bo, če mi boste delali družino. Anton: Hvala, za zdaj še nimam pozevnja. Kaj vas je pripeljalo do tega? Urban: Saj nima smisla pripovedovati! Če se ne obesim danes, se bom pa jutri! Predno umrem, bi še želel, da izročite pozdrave gospej županji in gospodični hčerki

ter jima sporočite, naj mi napišeta sledeči nagrobni napis:

Popotnik, postoj!

Tukaj visi

župan Urban,

ki ves čas svojega županovanja

ni zatislil očesa.

Pojdi in stori tudi ti tako!

Morda pa niti ne veste, moj dragi Anton, da sem postal župan in da sem padel v tako godljo, da ne vem več kaj je belo in kaj je črno.

Anton: Ha ha ha ha ha ha!

Urban: Ne zasmehujte me! Krivico mi delate!

Anton: Ha ha ha. Zdaj vidim, kako so te stvari med seboj povezane. Pravkar sem bil v gostilni in ljudje so hoteli popokati od smeha nad burko, ki so jo napile mojstru Urbanu. Dejali so, da so vam natvezili, da ste bil izvoljen za župana. Kajti radi bi videli, kako se boste kot župan počutili. Meni se je zdela ta stvar zelo grda in zato sem prišel sem, da vas opozorim na to.

Urban: Kaj, jaz nisem župan?

Anton: Ne, vse je izmišljeno!

Urban: In zadeva s tujim vladarjem je tudi izmišljena?

Anton: Tudi!

Urban: Pa klobučarjeva pravda?

Anton: Prav tako!

Urban: Kaj pa je z uporom mornarjev?

Anton: Izmišljeno, vse izmišljeno!

Urban: Na, potem naj se pa zlodej obesi, Neža, Mimi, Tine! Halo, kje tičite!

OSMI PRIZOR

Urban, Anton, Neža, Mimi, Tine

Urban: Draga ženica, pojdi lepo na delo! Našega županovanja je konec!

Neža: Konec?

Urban: Tako je. Mladi navihanci so nas potegnili za nos.

Neža: Potegnili za nos? Na, počakajmo naj me... in ti tudi. (Da mu zaušnico. Urban jo pretepe.) Ah, ljubi moj, nikar me tako ne bij! Dragi moj, nehaj!

Urban: Žena, vedeti moraš, da zdaj nisem več politik in mi torej ni treba šteti do dvajset, če mi kdo da kľofuto. Od zdaj naprej bom začel novo življenje! Vrgel bom vse politične knjige v ogenj in se posvetil samo rokodelstvu. Da mi nihče več ne priinese kakšne politične knjige v hišo!

Tine: Gospod župan, za svojo osebo vam lahko obljubim, ker se s knjigami sploh ne pečam.

Urban: Pusti »gospoda župana« in reci mi rajši mojster. Klepar sem in kot klepar hočem tudi umreti. Mojster Anton, dobro vem, da se imata z mojo hčerko rada. Za-

radi političnih muh sem vam jo prej branil. Zdaj privolim v vajino poroko in upam, da sta oba zadovoljna. Razen če se niste premislili.

Anton: Prav nič se nisem premislil.

Urban: Neža, ali si tudi ti s tem zadovoljna?

Tine: O, gospa županja je bila vedno za to partijo.

Neža: Jezik za zobe, butec! Jaz lahko sama govorim. Ljubi moj, že pred tremi leti sem privolila.

Urban: Tebe, Mimi, pa niti ne vprašam, kajti zaljubljena si vanj kakor podgana v sir. Mar ni tako?

Tine: Odgovorite vendar, gospodična!...

Urban: Če bi vedel, da dajete te naslove iz zlobe, bi se ti slaba godila!

Tine: Mojster, prav gotovo ne! Vsaka navada se pač prime človeka. Potrpite z mano!

Urban: Dajte si torej roke. Tako, zdaj je vse v najlepšem redu. Jutri pa bomo svatovali Tine!

Tine: Gospod župan! — — — Oprostite — da, mojster!

Urban: Da mi pri priči zažgeš vse politične knjige. Nočem več gledati povzročitelje moje neumnosti.

K o n e c